

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

Име кандидата: Миодраг Милутиновић

Уметничка област: Примењена уметност и дизајн

Име ментора: мр Сениша Жикић ван. проф. Факултета примењених уметности у Београду

Назив уметничког пројекта:

Путевима Нектарија Србина – пројекат осликавања сакралних споменика на територији источне Пољске

Комисија за писање извештаја:

1. мр Сениша Жикић, ред. проф. у пензији, Факултет примењених уметности у Београду
2. мр Светислав Николић, ред. проф. Факултет примењених уметности у Београду
3. др Милан Просен, доцент, Факултет примењених уметности у Београду
4. др Александра Кучековић, ван. проф. Факултет ликовних уметности у Београду
5. др ум. Горан Јовић, доцент, Факултет ликовних уметности у Београду

Датум седнице Наставно уметничко-научног већа на којој је именована Комисија:

14. 06. 2018.

Број одлуке о именовању комисије: 03-13/56-III/1

2. Биографија кандидата

Биографија:

Миодраг Милутиновић, рођен 23. 7. 1989. године у Београду. Академију СПЦ за уметности и конзервацију у Београду уписао 2008. године и завршио 2012. на студијском програму за Црквене уметности (ОАС), смер фрескопис, код проф. Горана Јанићијевића. Академске мастер студије завршио одбранивши рад на тему „Аутор и дело; поетика и структурализам“ 2014. године код ментора, проф. Горана Јанићијевића. За време и након завршетка студија излагао је на многим колективним изложбама (2008–2018.). Активно је учествовао у осликавању десет цркава и извођењу више самосталних пројеката у земљи и иностранству (2009–2018.). Члан је УЛУПУДС-а од 2017 године. Докторанд је на Факултету примењених уметности у Београду, под менторством проф. Синише Жикића. Одликован је орденом Марије Магдалене (Пољске православне цркве) трећег степена у Пољској 2015 године.

Списак уметничких односно научних и стручних радова:

Самостални пројекти: Параклис Свете Касијане манастира Милешева, Трпезарија конака Манастира Милешева, Параклис Богословије Свети Сава, Београд, Спомен црква Светог Јована Шангајског на Церу, Црква Светог Николаја Жичког. Бијалисток (Пољска), Иконостас за параклис Светог Николаја Жичког (Пољска), Црква Свете Недеље, Београд (пројекат у току), Црква Благовештења у манастиру Супрасл (пројекат у току), Црква Пренос Моштију Светог Николе, Чортановци (пројекат у току), Олтар у Богородичиној цркви у Стројицама, Зидни иконостас војне капеле, Свети Стефан Штиљановић, Нови Сад, Спомен црква, Ливањских мученика, Ливно, Икона Богородица-Млекопитатељица, за Богородичин трон Вазнесењске цркве (Београд), Литијска икона Деспота Стефана Лазаревића (Вазнесењска црква, Београд).

Групни пројекти: Црква Свете Тројице у Шашинцима, Црква Вазнесења Господњег у Крупњу, Црква Свете Петке у Красави, Црква Вазнесења Господњег у Белој Паланци, Спомен црква у Старом Броду (Вишеград), Параклис при Цркви Преображења Господњег на Златибору, Црква Светог Саве, Кливленд (САД).

Изложбе (самосталне): Симпозијум Српска теологија данас, ПБФ, 2013. године, Портрети светих, 2016. године, Бијалисток, Супрасл, Ломжа (Пољска).

Изложбе (колективне): 1700 година после, Народни музеј Зајечар, 2011, Културни центар Србије у Паризу, 2013. Изложба савременог иконописа, Крагујевац – Лазаревац, 2013, Центар за културу-галерија Савременици, Лазаревац 2013; Овим побеђуј, Светосавски дом на Врачару, 2013; Икона у контексту XXI века, 2016 године, Импулс 2017, Београд, Изложба икона, Културни центар Шабац 2017, Мали формат Улупудс-а 2017, Минијатура 2, Мала галерија Улупудс-а, 2017, Хоризонти 2017, Галерија Прогрес, Београд, Салон у октобру, Уметнички павиљон Цвета Зузорић, 2017, Мајски салон Улупудс-а 2018. и друге.

Признања:

Орден Марије Магдалене трећег степена, Пољска православна црква, Пољска, 2015.

Стручне радионице:

Иконописачка радионица, Бугојно, 2013.

Иконописачка радионица, Мишићи – Сарајево, 2015.

Приказ фреско техинке у склопу манифестације Видовдан, Бијалисток, Пољска, 2015.

Иконописачка радионица, ПБФ, Универзитет у Београду од 2016-2017.

Теоријски радови:

„Структурализам у теорији савременог живописа“, *Животис* 8, Висока школа СПЦ за уметности и конзервацију, рецензија, ван. проф Александра Кучековић, Београд 2014.

„Идејни пројекат реконструкције зидног сликарства манастира Супрасл“, научни скуп, *Путевима Нектарија Србина*, Супрасл, Пољска, 2016. (зборник у припреми).

„Карактер и стил Нектаријевог сликарства на просторима Пољске“, научни скуп, *Византијска традиција у словенском обреду*, Бјалисток 2017. (зборник у припреми)

3. Детаљна анализа докторског уметничког пројекта кандидата

Иконографско питање се огледа у поступку реконструкције првобитног сликарства Благовештењске цркве у Супраслу из 16. столећа. Коришћени су извори и литература: на првом месту фотографије из државног архива Русије у Санкт Петербургу које су настале приликом првобитне рестаурације из 1901. године, а литература укључује све наслове који су и у најмањој мери обухватиле овај монумент. Компаративна анализа примарних и секундарних извора омогућила је поузданост иконографске реконструкције. Поред тога истражено је и мноштво споменика из наведеног раздобља на територији северних крајева, Балкану па све до Пелопонеза на југу. Резултати истраживања су јасно предочени у теоријском делу рада. Уз примарну, коришћена је и секундарна литература посебно приручници (Ерминије), Пролог, Минеји и сл. Превасходно они који су настали у време када и супрасалски живопис. Тако се доспело, што је у раду и предочено, до начелне програмске схеме живописачког ансамбла цркве Благовештења у манастиру Супрасл. Недостајући делови програма реконструисани су на основу већег броја сродних, у раду прецизно наведених извора. Такође, иконографско питање разрешавано је и на научним скуповима у Пољској, где је и кандидат узимао учешће. Сви процеси, реконструкције живописачког декора у Супраслу праћени су медијски и кроз штампане публикације, што је у раду узорно предочено. Такође се водило рачуна о томе што су међу ауторима препозната најмање четири сликарска рукописа. Питање колорита проликом реконструкције усаглашавано је на исти начин као и функција цртежа у односу на бојену површину. Ово сликарство карактерише графицизам, линеарност чак и у случају исликавања завршних детаља. Ликови су схваћени типолошки, а током ревитализације нарочито се водило рачуно о одређеним моделима који су препознати на малобројним фрагментима оригиналног живописа и старим црно-белим фотографијама. Технолошки поглед разрешаван је у периоду од две године пре почетка реконструкције живописа у Супраслу. У том периоду студиозно су изведене различите пробе фреско малтера на галеријским форматима и појединим зидовима Благовештањске цркве у Супраслу. Кандидат је предочио и сарадњу са стручним тимом из Пољске који је учествовао у извођењу радова. Од значаја је и примарна идеја да се малтер приближи вредностима из 16. столећа. Резултати проба и фреско техника презетовани су кроз изложбе уметничке радионице у Бјалистоку, Супраслу и Ломжи са циљем да се пољској публици приближи

стара сликарска техника. У раду су, такође, предочена истраживања везана за аналогност живописа у Супраслу и Нектаријевог типика, где се дошло до закључка да постоји посредна веза али да се због датовања типика не може са сигурношћу тврдити да је Нектарије Србин и Нектарије Велешки једна иста личност. Укупан резултат Докторско уметничког пројекта јасно је предочен у сложеној структури теориског рада која представља драгоцен креативно-истраживачки допринос на пољу савремене црквене уметности.

4. Оцена остварених резултата.

Докторски уметнички пројекат "Путевима Нектарија Србина – осликавање сакралних споменика на територији источне Пољске" кандидата Миодага Милутиновића, јединствен по свим својим аспектима, јесте изузетан допринос практичном фрескописачком раду као и теоријско – научном истраживању методологије данашњег савременог сликарства. Озбиљан и вишегодишњи истраживачки поступак и резултати говоре о достигнућу које се може користити као база квалитетног промишљања савремене црквене уметности.

Писани део пројекта нашег кандидата јесте вишеслојна, специфична научна студија заснована на интердисциплинарном приступу и научно истраживачким методама којима сажима своја знања о црквеној уметности. Висок ниво познавања материје огледа се у распону теметских целина и расуђивања у области историје уметности, теорије слике, семиолошких истраживања, богослужбених симболичких пракси и историје богословља.

Обједињавањем писаног дела рада са фрескописачком праксом Милутиновић досеже пун смисао и чини докторски уметнички пројекат изузетним достигнућем.

5. Критички осврт комисије

Докторско уметнички пројекат "Путевима Нектарија Србина – осликавање сакралних споменика на територији источне Пољске", кандидата Миодрага Милутиновића, пре свега

је значајан у ширем историјском контексту, односно, истраживању чињеница деловања фрескописаца са истока у околностима пост византијске епохе.

Циљ и смисао уметничког истраживачког доприноса заснива се на појединачним елементима (деловима уметничког пројекта, темама теоријског истраживања) и исказује се на следећим нивоима:

- Допринос у области културолошке комуникације посредством уметничког рада: позивање на црквено уметничку традицију Пољске и Србије; Препознавање елемената традиционалног живописа; Локалне уметничке традиције и праксе у контексту европског културног наслеђа.
- Допринос у области креативног развоја савременог црквеног сликарства: Хипотеза о уметничко-истраживачком доприносу заснована је на ефектима већ оствареног дела пројекта (живописање параклиса Светог Николаја Жичког, Бијалисток), креативних радионица (.....) и извесности других предвиђених етапа пројекта (публикација, осликавање Манастира Супрасл). Такође, реч је и о доприносу на употпуњавању теоријских интерпретација из ове области (идентификација Нектарија Србина) његово позиционирање у поствизантијској уметности као и разјашњавање креативних недоумица у оквирима савремено црквеног сликарства.

Изузетност, овог уметничког пројекта огледа се у могућности рестаурације – ревитализације сакралног споменика, односно, осликавање недостајућих композиција сакралног садржаја на основу сачуваних фрагмената фресака поствизантијског периода, као и допринос дефинисању чињенице делања Нектарија Србина на подручју источне Пољске на шта указују писани извори.

Релевантност и актуелност овог пројекта, за нашу уметничку и друштвену средину, огледа се , такође и као допринос нашој пракси осликавања нових и реконструкцију – ревитализацију старих и оштећених сакралних објеката.

6. Закључак са образложењем доприноса докторског пројекта уметности

Укупни допринос практичног и теоријског рада кандидата може се сагледати неколико нивоа. На првом месту пронађена су и презентована сазнања о реконструкцији историјског зидног сликарства, што указује на шири аспект примењивости. Ови резултати могу се баштинити у области фреско-копистике, конзервације и рестаурације као и приликом евентуалних пројеката истог карактера. Дакле, реч је о случају јединствене реконструкције једног позновизантијског споменика од великог историјског-културног значаја за Пољску, у техници којом је израђен и оригинални живопис. Доказ да је то могуће представља веома значајну и перспективну информацију на пољу савременог црквеног стваралаштва. Сви креативни-технолошки методи и њихово публиковање омогућавају значајна олакшања евентуалним извођачима будућих пројеката.

Осим тога реконструисан је јединствени споменик из 16. столећа, на најсевернијој тачци на којој су доспели зографи са територије Балкана. Поред тога у теориском раду предочена су нова сазнања и делом коригована ранија истраживања на тему супрасалских фресака и програма живописа. Истовремено кандидат је на овим просторима извео неколико ауторских пројеката и излагао самосталне радове из области савременог зидног сликарства што је, према медијским извештајима веома добро примљено од тамошње публике. Издваја се публикација о живопису цркве Светог Николаја Жичког у Бјалистоку, која указује на поновну обнову пољско-српских веза које је на овим просторима утемељио Нектарије Србин у 16. столећу. Такође, кандидат је дао значајан допринос у креативном развоју савремене црквене уметности што се нарочито уочава на идејном решењу зидне слике Долазак Нектарија Србина у манастир Супрасл у Духовном центру Јован Богослов у Бјалистоку. Тиме је постигнута додатна популаризација споменика на чију се ревитализацију дуго чекало. Уметничко комуниколошка карактеристика пројекта не само да допуњује примарну тему рада, већ и чини посебан, не мање важан сегмент делања кандидата. Из тог разлога може се сматрати да је реч о мултимедијалном, слојевитом и ауторски оригиналном пројекту који је до краја заснован на тематском фокусу. Тим пре, што је реч о стваралаштву које потиче из саме структуре наставног предмета на коме је рад изведен.

Комисија за оцену и одбрану докторско уметничког пројекта ”Путевима Нектарија Србина – осликавање сакралних споменика на територији источне Пољске” кандидата Миодрага Милутиновића предлаже Наставно уметничком већу Факултета примењених уметности да овај пројекат прихвати и предложи за одбрану у Сенату Универзитета уметности.

Чланови комисије:

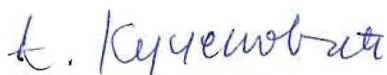
1. мр Синиша Жикић, ред. проф. у пензији, Факултет примењених уметности у Београду

2. мр Светислав Николић, ред. проф. Факултет примењених уметности у Београду

3 др Милан Просен, доцент, Факултет примењених уметности у Београду

4. др Александра Кучековић, ван. проф. Факултет ликовних уметности у Београду

5. др ум. Горан Јовић, доцент, Факултет ликовних уметности у Београду

